

Opinie 18 ekspertów projektu europejskiego „Wzrost osiągnięć wszystkich uczniów w edukacji włączającej”
prowadzonego przez
EUROPEJSKĄ AGENCJĘ DS. EDUKACJI WŁĄCZAJĄCEJ I EDUKACJI ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI,
którzy odwiedzili Zespół Szkół w Łajskach w maju 2015 r.

1: Opinia na temat programu wizyty.

- Bardzo interesujący, jednocześnie bardzo napięty program. Ogrom informacji i doświadczeń zabieranych do domu 😊
- bardzo pożyteczny i trafny program
- ciekawie było zobaczyć entuzjazm i działanie w rzeczywistości
- uczniowie i pracownicy bardzo przyjaźni i gościnni. Chciałbym mieć możliwość spędzenia więcej czasu na lekcjach. 10 minut na każdej lekcji nie było wystarczające.
- czuję się bogatszy dzięki możliwości obserwowania polskiej szkoły. Jestem podekscytowany współpracą z polską społecznością uczącą się. To było bardzo orzeźwiające doświadczenie.
- byłem usatysfakcjonowany programem wizyty. Zarówno szkoła, jak i pracownicy są bardzo przyjaźni. Atmosfera była dobra w trakcie całej wizyty. Naprawdę czułem się mile widziany i ważny. Panele dyskusyjne były przydatne. Teraz lepiej rozumiem cele projektu oraz w jaki sposób mamy ze sobą współpracować. Miłym aspektem był spacer po Starym Mieście. Doskonała restauracja.
- program był dobrze przygotowany, a wizyta pozwoliła poczuć się częścią społeczności uczącej się w Łajskach (gratulacje)
- jestem pozytywnie zaskoczony w różnych aspektach: szkoła – atmosfera włączająca; dobra organizacja – przejrzystość, przemyślane zarządzanie czasem; wspaniałe doświadczenie
- Wspaniale! Uważam, że to wspaniale, że młodzi nauczyciele chcą pomóc w kreowaniu społeczeństwa włączającego – silna inicjatywa
- wizyta o dużej intensywności, co było uzasadnione i niezbędne z perspektywy czasu trwania wizyty. Nadmiar informacji, wymagający „przetrawienia” . Niewiarygodnie bogaty program!
- doskonała organizacja. Wszyscy niezwykle skupieni na celu. Bardzo dobra grupa. Polscy gospodarze wyjątkowi – bardzo gościnni, jednocześnie z chęcią do słuchania i uczenia się.
- to było niesamowicie pozytywne doświadczenie; dobra atmosfera i użyteczne dyskusje z wymianą doświadczeń
- jestem bardzo szczęśliwy, zainspirowany przez szkołę, żał wyjeżdżać
- udana wizyta i dyskusja, dziękuję. Trudnym zadaniem było poznać wszystko w szkole i rozwijać wzajemne zrozumienie jednocześnie.
- bardzo interesujący i motywujący. Program dał szansę wejścia w prawdziwe życie szkoły, które usilnie pragnie się rozwijać w duchu inkluzji.

2: Jakie aspekty wizyty były najbardziej użyteczne?

- zobaczyć jak zorganizowany jest proces uczenia w szkole włączającej w praktyce i jak różni profesjonaliści pracujący w szkole mogą pomagać nauczycielom we wspieraniu wszystkich dzieci
- najbardziej użytecznym była możliwość dyskusowania, uczenia się i obserwowania.
- aspekt ludzki. Wszelkie relacje pomiędzy ludźmi, nauczycielami, wszystkimi związanymi ze środowiskiem uczącym się
- spotkanie twarzą w twarz jest nieporównywalnie bardziej użyteczne niż komunikowanie się na forum. Można było zadawać pytania, udzielane były odpowiedzi i wyjaśnienia.
- istota możliwości bycia świadkiem takiego doświadczenia edukacyjnego, zamiast tylko przeczytania o nim jest nieoceniona. Jestem również zadowolony, że poznałem inny system edukacyjny w Europie. Odkryłem, że jest wiele podobieństw, jak i wyzwań.
- najważniejsza była wizyta w szkole, możliwość zobaczenia, jak to działa w praktyce. Dyskusja nad trzema głównymi aspektami drugiego dała możliwość uzyskania dodatkowych wyjaśnień.
- zwiedzanie szkoły, rozmowy z personelem oraz oczywiście – spotkanie z kolegami z innych krajów.
- zwiedzanie szkoły, wymiana doświadczeń z uczestnikami projektu, personel szkoły, gospodarze
- dobra współpraca pomiędzy wszystkimi, doskonała organizacja
- pierwszy wieczór twarzą w twarz; poznanie szkoły, wysoki poziom zaplanowania i przebiegu wizyty (bardzo efektywnie)

- oczywiście wizyta w szkole, ale przede wszystkim finalne spotkanie, które przyniosło prawdziwą klarowność dla całości projektu! Społeczne możliwości dodane do projektu, głębszy poziom zrozumienia kluczowych zagadnień
- dyskusja końcowa oraz plan działań rozwojowych na kolejny etap projektu
- wizyta w szkole – obserwacja, dyskusja w piątkowy poranek, pytania kluczowe postawione przez społeczność uczącą się z Łajsk ostatniego dnia, dyskusje, planowanie, co dalej
- wyjaśnienie tego, co jest intencją reprezentantów społeczności uczącej się
- jak kreować poczucie wspólnej sprawy, entuzjazm poprzez inkluzję; jak znaleźć równowagę pomiędzy nauczaniem indywidualnym a zaangażowaniem w tok regularnych lekcji; jak zmniejszyć presję wynikającą z podstawy programowej

3: Które aspekty są najbliższe twoim własnym doświadczeniom zawodowym / stanowisku?

- w jaki sposób wieloaspektowa profesjonalna praca jest zorganizowana w celu wspierania nie tylko dzieci ze szczególnymi potrzebami ale wszystkich dzieci w społeczności szkolnej
- znalezienie sposobów merytorycznego wspierania personelu, rodziców i nauczycieli
- jak przekonać wszystkich aby pracowali razem na rzecz wspólnego celu
- jako wychowawca, miło było obserwować strategie nauczania i podejście do zarządzania lekcją
- jako osoba odpowiedzialna za przeprowadzenie procesu przejścia uczniów ze szkoły podstawowej do średniej, starałem się opracować profile uczniów oraz odnotować ich osiągnięcia.
- wskazywanie opcji wyboru po ukończeniu szkoły - możliwości zatrudnienia itd. Wyzwanie współpracy pomiędzy nauczycielami i asystentami, indywidualne plany.
- jak uczyć nauczycieli i innych profesjonalistów na temat inkluzji, jak upowszechniać dobre praktyki
- trudności/ograniczenia w przypadku niektórych dzieci – związane z tym ograniczenia możliwości włączania; różne formy wsparcia/ asystowania
- proces kreowania atmosfery włączania w szkole; praca z rodzinami – pomoc, żeby czuli się bezpiecznie i swobodnie w wyrażaniu swoich opinii – metodyczny aspekt tego zagadnienia
- nie dostrzegam takiego aspektu, który nie byłby blisko związany z moimi doświadczeniami – towarzyszenie i współpraca naukowa ze szkołami tego typu. Bardzo podobne pytania i wyzwania
- aktualne zmiany systemu oświaty, umocnienie rozwoju szkół w duchu edukacji włączającej; wewnętrzne/zewnętrzne wyzwania stawiane szkole; nauczanie z uwzględnieniem podnoszenia wyników; zaangażowanie społeczności szkolnej i lokalnej w proces włączania
- system/struktura edukacji włączającej – możliwość zobaczenia jak to działa na poziomie szkoły
- wyzwania związane ze źródłem/ wyzwania związane z włączaniem tych o odmiennej wizji/ rozprzestrzenianie wizji
- sposób kreowania i motywowania grupy profesjonalistów nastawionych na inkluzję w szkole; sposób w jaki lokalna społeczność wspiera szkołę (np. sesje terapeutyczne w szkole)

4: Jakie doświadczenia / informacje zamierzasz wykorzystać po powrocie do domu?

- zgromadzę i opublikuję na platformie informacje na temat badań naukowych przeprowadzonych w moim kraju i opublikowanych, dotyczących tematów poruszanych w trakcie wizyty
- podzielę się wszelkimi zdobytymi informacjami ze współpracownikami, żeby przyczynić się do ich rozwoju zawodowego
- Oni są czymś więcej niż szkołą i nauczycielami, oni budują nowe, bardziej włączające społeczeństwo
- podsumuję moją wiedzę na temat strategii dotyczących „oceniań dla nauczania” i opublikuję strategie na forum
- należy kontynuować dawanie możliwości personelowi do rozwoju – przekażę dobre praktyki zaobserwowane w Polsce
- dobre środowisko szkolne; nauczyciele z entuzjazmem; dobrze zachowujący się uczniowie; wspaniali gospodarze; gościnność
- jak spowodować, żeby inkluzja przestała być innowacją, a stała się rutyną
- podzielę się wrażeniami z wizyty z moim zespołem
- wykorzystam to doświadczenie w pracy na Uniwersytecie
- zachować ślady tego doświadczenia; przetrwać i opisać; notatki, zdjęcia, nagrania, prezentacje
- pytania kluczowe; przekazać oparte o dowody praktyczne podejście, które funkcjonuje w moim systemie i które może być wykorzystane przez społeczność uczącą się oraz władze
- być bardziej skupionym na praktycznych rozwiązaniach i wyzwaniach z jakimi nauczyciele muszą się mierzyć w swojej codziennej pracy
- działać na forum; rozważyć badania naukowe pod kątem projektu; opublikować badania i pomysły na forum

- brać udział w dyskusji na forum
- spróbuję zaangażować nauczycieli, żeby dzielili się doświadczeniami dotyczącymi dziećmi ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi bardziej intensywnie niż robią to teraz

5: Jakie konkretne aspekty powinniśmy rozwijać razem?

- podejście do edukacji włączającej oparte na badaniach naukowych
- powinniśmy omawiać strategie i planować przyszłe działania
- jak dzielić się doświadczeniami
- powinniśmy pracować nad próbą odpowiedzi na pytania naszych gospodarzy i dążyć do wspierania ich na wszelkie możliwe sposoby
- uważam, że rozwój personelu jest kluczową sprawą, żeby ruszyć z miejsca
- wytyczne i wsparcie dla personelu; jak upowszechniać włączanie w innych szkołach
- jak przekazywać wiedzę i przekazać większą odpowiedzialność uczniom
- być aktywnym na forum
- przewodnictwo: wewnętrzne i zewnętrzne; zmiana systemu;
- jak spowodować, żeby edukacja włączająca była z korzyścią dla wszystkich z nią związanych
- na chwilę obecną powinniśmy kontynuować dialog z polską społecznością uczącą się – właśnie dotarliśmy do kluczowych pytań i zagadnień
- istnieją zagadnienia i obszary, które są problematyczne i niejasne, więc wymagają rozwoju
- jak zaangażować nauczycieli i zmienić ich nastawienie do włączania; jak szkolić nauczycieli i dyrektorów; w jaki sposób finansować i znajdować źródła finansowania na włączanie; jak radzić sobie z dostosowywaniem podstawy programowej dla uczniów ze szczególnymi potrzebami

6: Czy są jakieś aspekty, które powinniśmy wziąć pod uwagę planując kolejne wydarzenia/ wizyty?

- myślę, że wszystko przebiegło świetnie. Program drugiego dnia trochę męczący
- rozumiem ograniczenia czasowe i finansowe, ale miałem uczucie, że wizyta skończyła się właśnie wtedy, gdy sprawy zaczęły zmierzać w jakimś konkretnym kierunku w trakcie dyskusji
- bardzo dobrze zorganizowane!
- plan wizyty, tempo i ilość informacji na bardzo wysokim poziomie – maksymalny poziom przekazu informacji i bodźców , niewiele czasu wolnego
- zorganizowanie dyskusji z udziałem wszystkich nauczycieli w szkole. Doskonała organizacja spotkania
- absolutna satysfakcja
- teraz jesteśmy świadomi oczekiwań społeczności uczącej się oraz możliwości wsparcia, jakie może zapewnić grupa doradców projektu; możemy się lepiej przygotować do następnej wizyty
- na chwilę obecną nie mam pomysłu. Jak do tej pory wszystko było dobrze zorganizowane.
- być może przydałoby się więcej czasu na wizytę w szkole z perspektywy możliwości percepcji i przyswojenia wszystkich informacji
- zarządzanie czasem wizyty stanowi wyzwanie

7: Inne uwagi (np. dotyczące praktycznej organizacji, materiałów związanych z projektem itd.)

- wspaniale, podziękowania dla pracowników Europejskiej Agencji
- świetnie zorganizowane i udogodnione. Dobra robota, dziękuję
- wszystkie aspekty wizyty niezwykle dobrze zorganizowane
- dobra robota Harald i Per! Kontynuujcie tak pracę!
- wszystko było spokojnie, bez pośpiechu i utrudnień. Dobra robota. Dziękuję
- bardzo intensywnie, ale tak musiało być! Świetnie zorganizowane – podróż, hotel. Dobre wykorzystanie czasu. Wszystkie dokumenty przygotowane przed wizytą pomocne.